

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΥΛ. ΚΟΡΡΕ
Καθηγητοῦ τῆς Ἀρχαιολογίας

FRITZ SCHACHERMEYR

Ἐπὶ τῇ ἐνενηκονταετηρίδι αὐτοῦ

Προσφάτως, τὴν 10ην Ἰανουαρίου 1985, ἐώρτασε, κατὰ τὰ εἰωθότα τῆς Ἑσπερίας, ὁ πολιορκόταφος Νέστωρ τῆς Προϊστορικῆς Ἀρχαιολογίας τῆς μείζονος περιοχῆς τοῦ Αἰγαίου, τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου καὶ τῶν πέριξ περιοχῶν, Φρειδερίκος Σαχερμέιερ, τὴν 90ὴν ἐπέτειον τῆς γεννήσεώς του, ἐν μέσῳ πολυπληθῶν μαθητῶν του, συναδέλφων του καὶ ἄλλων ἐπιστημόνων τῆς Βιέννης, ἀποδείξας τὴν ἐνεργητικότητά του διὰ τῶν τελευταίων δημοσιευμάτων του, κατὰ τὸ πλεῖστον, ὀγκωδῶν τόμων περὶ τῆς ἑλληνικῆς Προϊστορίας, καὶ τὴν πίστιν του εἰς τὴν ἐπιστήμην του.

Ὁ Σαχερμέιερ ἐγεννήθη τὴν 10ην Ἰανουαρίου 1895 εἰς Linz τῆς Αὐστρίας. Ἐσπούδασε (1914-1915, 1919 καὶ ἐξῆς) εἰς τὰ Πανεπιστήμια ἐν Graz, Berlin, Wien, Innsbruck ἱστορίαν, γεωγραφίαν καὶ ἀρχαίας ἀνατολικῆς γλώσσας, ὑπηρέτησε τὴν στρατιωτικὴν του θητείαν (1915-1919) καὶ εἰς τὸ Ἰράκ (ὡς διερμηνεὺς καὶ ἐπιστημονικὸς βοηθὸς) καὶ ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῷ 1921 εἰς Innsbruck μὲ διδάσκαλον τὸν Lehmann-Haupt μὲ θέμα ἀρχαίας Ἱστορίας. Ἐκ τῆς συνεχοῦς περὶ θέματα ἀρχαίας Ἱστορίας ἐνασχολήσεώς του προέκυψεν ἡ ἐπὶ ὑφηγεσίᾳ διδακτορία του τῷ 1928, μετὰ ταῦτα δὲ μετεκλήθη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ἰένης τῷ 1931, ὅπου καὶ συνεδέθη διὰ στενῆς φιλίας μὲ τὸν μέγαν ἀρχαιολόγον Ἐρνέστον Λάνγκλοτς, καὶ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1936 μέχρι 1941 ὡς τακτικὸς καθηγητὴς ἀρχαίας Ἱστορίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Αἰδελβέργης. Τῷ 1941 μετεκλήθη εἰς Graz καὶ τῷ 1952 εἰς Βιέννην.

Ἡ συμμετοχή του εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν κλασσικῶν σπουδῶν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βιέννης καὶ ἰδιαιτέρως τῶν ἀρχαιολογικῶν καὶ μυκηναϊολογικῶν σπουδῶν ὑπῆρξεν ἄνευ προηγουμένου, ἔτι δὲ ἡ συγγραφικὴ του δραστηριότης.

Ὡς μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν τῆς Αὐστρίας προώθησε καὶ προωθεῖ πάντοτε τὰς ἐκδόσεις διὰ τὴν μικρασιατικὴν Ἐπιγραφικὴν, τὴν Μυκηναϊολογίαν καὶ τὴν Αἰγυπτιολογίαν. Τῷ 1960, τέλος, ἱδρυσε καὶ ὠργάνωσε τὴν διεθνῇ Ἑταιρείαν Hugo Wolf, τῆς ὁποίας ὑπῆρξε πρῶτος πρόεδρος καὶ τῆς

όποιας διατελεῖ ισόβιος πρόεδρος. Ἀνασκαφῶν εἰς Ἑλλάδα μετέσχεν εἰς Θεσσαλίαν καὶ Πελοπόννησον (προσφάτως εἰς Αἰγείραν).

Τῷ 1961 ἀνηγορεύθη ἐπίτιμος διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, διάκρισις διὰ τὴν ὁποίαν ἤτο, πάντοτε, ἰδιαιτέρως ὑπερήφανος καὶ ἐσεμνύνετο. Αἱ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπισκέψεις του καὶ τὰ μακρὰ του ἐπιστημονικὰ ταξίδια εἰς τὴν μεῖζονα περιοχὴν τοῦ Αἰγαίου ἐπέτρεψαν αὐτῷ νὰ ἀποκτήσῃ σφαιρικὴν εἰκόνα περὶ τοῦ συνόλου τοῦ αἰγαίου πολιτισμοῦ τῶν λεγομένων προϊστορικῶν καὶ πρωτοϊστορικῶν χρόνων, μίαν δυνατότητα τὴν ὁποίαν διὰ βίου ἐξεμεταλλεύθη καὶ τὴν ὁποίαν ἀπετύπωσεν εἰς τὸ πλῆθος τῶν δημοσιευμάτων του.

Ἡ πολὺπλευρος συμβολὴ τοῦ Σαχερμάουερ περὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν αἰγαικῶν σπουδῶν σημειοῦται καὶ εἰς τὰ ἄρθρα του, ποὺ ἐδημιούργησαν ἐποχὴν μὲ τὴν πρωτοποριακὴν εἰκόνα ποὺ παρουσίαζε καὶ παρουσιάζει ἡ γραφὴ του. Ἰδιαιτέρως μνημονεύονται τὰ ἀκόλουθα:

- α) Streitwagen und Streitwagenbild im Alten Orient und bei den mykenischen Griechen (Fribourg), *Anthropos* 46, 1951.
- β) Ägypten und Kreta, *Archiv für Orientforschung*, 16, 1.
- γ) Prähistorische Kulturen Griechenlands (Stuttgart), *Real Encyclopädie* Band 22,2, 1954, στ. 1350-1548.
- δ) Die vorderasiatische Kulturtrift, *Saeculum* 5, 1955.
- ε) Das Problem der griechischen Nationalität (Firenze 1955), *Relazioni del X Congresso Internazionale di Scienze Storiche* (Roma 1955).
- στ) Zur Frage der Lokalisierung Achaiawa (Berlin 1958), ἐν *Minoica*. Festschrift zum 80. Geburtstag von Johannes Sundwall.
- ζ) Zum Problem der griechischen Einwanderung, *Atti e Memorie del 1o Congresso Internazionale di Micenologia*, Roma 1967, I, 297-317 (Roma 1968).

Θεμελιώδεις ἀπόψεις διετύπωσε καὶ περὶ τῆς ἀποκρυπτογραφήσεως τῆς μυκηναϊκῆς γραφῆς B, ὡς ἐμφαίνεται εἰς ἔνια δημοσιεύματά του:

- α) Die Erforschung der in Linear B abgefassten mykenischen Schriftdenkmäler (Innsbruck 1958) καὶ
- β) Die Entzifferung der mykenischen Schrift ἐπὶ τῶν ἀνεδαφικῶν θεωριῶν τοῦ A.J. Beattie ἐν *Saeculum* 10, 1960.

Ὁ Σαχερμάουερ ὑπῆρξε καὶ παραμένει πολυγραφώτατος, ὡς ἔχει δειχθῇ διὰ τοῦ πλῆθους τῶν συγγραμμάτων του, μεταξὺ τῶν ὁποίων πρωτεύουσιν θέσιν κατέχουν τὰ ὑπὸ τύπον βιβλίου δημοσιεύματά του. Πράγματι, εἰς τὴν ἐκπληκτικὴν συγγραφικὴν του δραστηριότητα ἀνταποκρίνεται ἀπολύτως καὶ τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ καθηγ. Ἀρχαίας Ἱστορίας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βόννης δρ. Johann Straub, κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ Σαχερμάουερ συγγράφει τόσον ταχέως ὅσον

ὁμιλοῦν οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι. Τὰ συγγράμματά του, ποὺ ἀπαριθμοῦνται ἐν τοῖς ἐπομένοις, ἀπηχοῦν, ἐξ ἄλλου, καὶ τὴν ταυτόχρονον τρομακτικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀρχαιολογίας τῆς προϊστορικῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Αἰγαίου κατὰ τοὺς μεταπολεμικοὺς χρόνους, εἶναι δὲ τὰ ἀκόλουθα:

- 1929 : «Etruskische Frühgeschichte» (Berlin)
- 1935 : «Hethiter und Achäer» (Leipzig)
- 1939 : «Zur Indogermanisierung Griechenlands» (Leipzig) - Sammelband Kraiker, Indogermanen.
- 1939 : «Zur Rasse und Kultur im minoischen Kreta» (Heidelberg) - Woerter und Sachen, N. F. 2,2.
- 1940 : «Lebensgesetzlichkeit in der Geschichte» (Stuttgart 1940).
- 1949 : «Alexander der Grosse. Ingenium und Macht» (Graz)
- 1950 : «Poseidon und die Entstehung des griechischen Götterglaubens» (Bern)
- 1953 : «Die Abfolge der neolithischen Kulturen in Griechenland». Ἀθήναι 1953. Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν, Ἐπιστημονικαὶ πραγματεῖαι. Σειρὰ φιλολογικὴ καὶ θεολογικὴ 9.
- 1954 : «Dimini und Bandkeramik» (Wien)
- 1955 : «Die ältesten Kulturen Griechenlands» (Stuttgart)
- 1959 : «Die Entstehung der aeltesten Zivilisation in Griechenland» (Wien)
- 1960 : «Griechische Geschichte. Mit besondere Berücksichtigung der geistesgeschichtlichen und kulturmorphologischen Zusammenhänge» (Stuttgart)
- 1963 : «Die schöpferische Persönlichkeit und ihre Bedeutung für die gesamt menschliche Geschichte» (Wien-Almanach der Österr. Akad. d. Wiss. 113).
- 1964 : «Das ägäische Neolithikum» (Lund), Studies in Mediterranean Archaeology, 6.
- 1964 : «Die Minoische Kultur des alten Kreta» (Stuttgart)
- 1965 : «Stesimbrotos und seine Schrift über die Staatsmänner», Österreichische Akademie der Wissenschaften, Sitzungsberichte, Band 247, Abhandlung 5.
- 1967 : «Ägäis und Orient», Wien.
- 1968 : «Religionspolitik und Religiosität bei Perikles», (Wien-Österreichische Akademie der Wissenschaften, Sitzungsberichte, 258. Band, 3. Abhandlung).

- 1969 : «Perikles» (Stuttgart)
- 1969 : «Griechische Geschichte», (2. Auflage, Stuttgart)
- 1970 : «Alexander in Babylon und die Reichsordnung nach seinem Tode» (Wien)
- 1971 : «Geistesgeschichte der Perikleischen Zeit» (Stuttgart)
- 1973 : «Alexander der Grosse. Das Problem seiner Persönlichkeit und seines Wirkens» (Wien)
- 1974 : «Forschungen und Betrachtungen zur griechischen und römischen Geschichte» (Festschrift zum 80. Geburtstag - eigene Aufsätze - Wien)
- 1976 : «Die Ägäische Frühzeit I: Die Vormykenischen Perioden des griechischen Festlandes und der Kykladen» (Wien)
- 1976 : «Die Ägäische Frühzeit II: Die mykenische Zeit und die Gesittung von Thera» (Wien)
- 1979 : «Die Ägäische Frühzeit III: Kreta zur Zeit der Wanderungen vom Ausgang der minoischen Zeit bis zur Dorisierung der Insel» (Wien)
- 1980 : «Die Ägäische Frühzeit IV: Griechenland im Zeitalter der Wanderungen vom Ende der mykenischen Ära bis auf die Dorier»
- 1981 : «Die Tragik der Voll-Endung. Stirb und Werde in der Vergangenheit - Europa im Würdegriff der Gegenwart» (Wien-Berlin)
- 1982 : «Die Ägäische Frühzeit V: Die Levante im Zeitalter der Wanderungen - Vom 13. bis zum 11. Jhdt. v. Chr.» (Wien)
- 1983 : «Die griechische Rückerinnerung im Lichte neuer Forschung» (Wien 1983), Österreichische Akademie der Wissenschaften, Sitzungsberichte, 404. Band
- 1984 : «Griechische Frühgeschichte» (Wien)

Περαιτέρω, μεταξὺ τῶν πολυπληθῶν του ἀνακοινώσεων εἰς διεθνή Συνέδρια, ἐξέχουσιν θέσιν κατέχουν αἱ ἀνακοινώσεις του εἰς διεθνή Συνέδρια συγκληθέντα ἐν Ἑλλάδι, ὡς:

- α) Die Szenenkomposition der minoischen Bildkunst und ihre Bedeutung für die Beurteilung der alktretischen Kunst, Α' Διεθνὲς Κρητολογικὸν Συνέδριον, Κρητικὰ Χρονικὰ ΙΕ'-ΙΣΤ', 1961-62, τόμος Α', 177-185 (Ἀθήναι).

- β) Die alten Ortsnamen im Ägäischen Raum, Acta of the 2nd International Colloquium on Aegean Prehistory (Athens 1974), 56-61 (Athens 1972)
- γ) Akrotiri - First Maritime Republic?, The Aegean World, I, Thera 1978, 423-428 (London 1978)
- δ) Delphi, das Schicksal seiner Idee im Fluss der Geschichte, Symposium «L'Idée delphique et l'Europe», Centre Européen culturel de Delphes, 25-27 Mai 1978 (Athènes 1979), 67-74
- ε) Messenien nach dem Ende der Mykenischen Epoche, First International Congress «Premycenaeen and Mycenaeen Pylos», 'Αθήναι 1980 (ὕπὸ ἔκδοσιν).

Πρὸς τιμὴν τοῦ Σαχερμάιερ ἐξεδόθησαν διάφοροι τιμητικοὶ τόμοι ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς 80ῆς καὶ τῆς 85ῆς ἐπετείου τῆς γεννήσεώς του:

- α) Forschungen und Betrachtungen zur griechischen Geschichte zum Anlass seines 80. Geburtstages, Wien 1974 (μὲ ἰδίᾳ συμβολάς),
- β) Greece and the Eastern Mediterranean in ancient history and prehistory. Studies presented to Fritz Schachermeyr on the occasion of the eighteenth Birthday. Ed. by K.H. Kinzl (Berlin - N. Y.) 1977
- γ) Griechenland, die Ägäis und die Levante während der «Dark Ages», Symposium Zwettl 1, 1980, herausgegeben von Sigrid Deger-Jalkotzy, (Wien 1983)

Ὑστατον ἀνάλογον ἔργον ἀποτελοῦν τὰ ἐνθυμήματά του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ein Leben zwischen Wissenschaft und Kunst, herausgegeben von Gerhard Dobesch und Hilde Schachermeyr, (Wien 1984).

Ὁ τελευταῖος, καὶ βεβαίως οὐχὶ ὀλιγώτερον σημαντικὸς τομεὺς, εἰς τὸν ὁποῖον διηκόνησεν ὁ Σαχερμάιερ, ἦτο ὁ τομεὺς τῆς πληροφορήσεως/ἐνημερώσεως τοῦ γερμανοφώνου κοινοῦ μὲ τὰ νεώτερα ἐπιτεύγματα εἰς τὸν μείζονα χῶρον τοῦ Αἰγαίου. Τὸν τομέα αὐτὸν ἐπλήρωσε μὲ τὴν ἀξιόλογον προσφορὰν του τῶν ἐτησίων, συχνάκις, ἐκθέσεων καὶ βιβλιοκρισιῶν περὶ τῶν ἐκάστοτε νέων ἀνακαλύψεων καὶ νέων ἐκδόσεων διὰ τὸ προϊστορικὸν Αἶγαϊον εἰς τὰ περιοδικὰ Anzeiger für die Altertumswissenschaft IV, 1951, 5-30· VI, 1953, 193-232· VII, 1954, 151-156· X, 1957, 65-126· XIV, 1961, 129-172· XIX, 1966, 1-32 καὶ Archäologischer Anzeiger (Forschungsbericht über die Ausgrabungen und Neufunde zur Ägäischen Frühzeit, 1957-1960 ἐν AA 1962 στ. 105-382, ἐν AA 86, 1971, 387-419 καὶ Forschungsbericht über die Ausgrabungen und Neufunde zur Ägäischen Frühzeit, 1961-1965, ἐν AA 1974, σ. 1-28.

Ὁ Σαχερμάιερ ηὐτύχησε νὰ ἔχῃ καὶ πιστοὺς συναθλητὰς καί, ἰδίᾳ, μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων συναδέλφων του, ὡς τὸν Ἰωάννην Παπαδημητρίου καὶ τὸν Σπυ-

ρίδωνα Ν. Μαρινᾶτον¹. Πάντοτε ἀντικειμενικός, δὲν ἐδίστασε νὰ πράξῃ ὅ,τι ὑπηγόρευεν εἰς αὐτὸν ἡ ἐπιστημονικὴ του συνείδησις καὶ αὐτὴν τὴν πολιτικὴν συνέχιζε νὰ ἐφαρμόζῃ ὡς παρακαταθήκην πρὸς τοὺς νεωτέρους. Ἡ ὀρθὴ αὐτῇ πολιτικὴ ἔχει ἤδη ἀποδώσει τοὺς καρπούς της, ὥστε νὰ ἀκολουθητῇ ὑπὸ ὅλων ἡ ὀρθὴ ὁδὸς τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας.

Ὁ καθηγητὴς Σαχερμάυερ ὑπῆρξε καὶ συνέχιζε νὰ εἶναι ἡ ἡγετικὴ φυσιογνωμία εἰς τὸν χώρον τῆς Ἀρχαιολογίας τῆς προϊστορικῆς Ἑλλάδος ὡς καὶ τῆς ἀρχαίας Ἱστορίας. Ἡ συμμετοχὴ του εἰς διάφορα Συνέδρια ἀπέδειξε τὴν δλύμπιον ὑπ' αὐτοῦ ἀντιμετώπισιν τοῦ ψεύδους, ποὺ ἐξεπροσώπουν ἄλλαι τάσεις ξέναι πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἀλήθειαν. Νέστωρ κατὰ τὰ αἰσθήματα καὶ τὴν ἀποστολήν. Πατὴρ κατὰ τὰς συμβουλὰς. Δυνατὸς νὰ διαβλέπῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ ἀποδίδῃ, τελικῶς, τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι. Εἰς ὅλα αὐτὰ ὑποβοηθοῦν ἡ ἐκπλήσσουσα εἰσέτι πνευματικὴ του διαύγεια, ἡ ὀρθὴ του κρίσις καὶ ἡ συνεχὴς περὶ τὴν ἐπιστήμην του προσφορά, διότι ὑπῆρξε πιστὸς εἰς τὰς ἀρχάς του, μὲ εὐρυτάτους ὀρίζοντας ἐπιστημονικῆς κατευθύνσεως. Λήγοντος τοῦ ἔτους 1984 ἐτιμήθη διὰ τῆς ἀπονομῆς τοῦ τίτλου τοῦ ἐπιτίμου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βιέννης, ὑψίστη τιμὴ ἐπιφυλασσομένη εἰς τοὺς ἀξίους λειτουργοὺς καὶ διακόνους τῆς Ἐπιστήμης.

Ἡ τύχησε νὰ ἴδῃ τὸ ἔργον του συνεχιζόμενον ὑπὸ τῶν μαθητῶν του καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν του ἔδραν νὰ ἀγλαίζεται ὑπὸ τῶν διαδόχων του. Οὕτω, τὸ ἔργον του θὰ συνεχισθῇ καὶ ἡ παράδοσις τῆς Σχολῆς τῆς Βιέννης θὰ εὕρῃ καὶ ἄλλους μιμητάς.

1. Πρβ. Fr. Schachermeyr, Spyridon Marinatos, Almanach der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Jg. 124, 1974, σσ. 493-513, καὶ Ἀτλας, Τόμος εἰς μνήμην Σπυρ. Ν. Μαρινάτου, Ἑπετηρὶς Ἑταιρείας Κυκλαδικῶν Μελετῶν IB', 1985-86 (ὑπὸ ἐκδοσιν).